

Ki kicsoda a postpress-ben?

Feigné Csukás Klára

feigneklara@gmail.com

Békéscsabán születtem, 1942-ben. Iskoláim elvégzése után a nagy múltú és jó hírű Kner Nyomdában vállaltam munkát 1957-ben, először a dobozkészítő részlegben, majd a kötészetben. Itt dolgoztam 28 évet, majd átpártoltam az oktatás területére, ahol 14 éven keresztül oktattam a régi, szép szakmára a fiatalokat.

Mindig is vonzódtam a papírok, színek és formák világához, a kreativitáshoz. Szakmám így a hobbim is lett.

A könyvkötő mestervizsgát 1977-ben, Budapesten tettem le. Ebben az évben otthonomban kialakítottam kicsi, hagyományokon alapuló műhelyemet, ahol szakmámat és hobbimat folytatva a lakossági igényekre, valamint pályázatokra, kiállításokra készítettem könyveimet, dobozaimat egyedi kézműves kivitelben, megrendelőim meglegedésére.

Az oktatás nagy öröm volt számomra, jó volt átadni azt, amit az ember elődeitől „ellessett”, megtanult, továbbá a mai napig kutat a régi technika kivitelezésében.

A szakmai múltunk nagy, mióta a könyv megjelent, minden kor hozta a maga stílusát, kézjegyét, ami mindig csodálattal tölt el. Ezért a régi könyveket tisztelettel és áhítattal veszem a kezembe.

A régi mesterek munkáit megbecsülve, melyre lehet építeni, minden könyvkötőnek példaképei lehetnek. A múlt, a szakma örök kézi technikáját meg kell őrizni, tanítani, hiszen a szakmánk így maradt fent.

Kreativitásom összehozta, a könyvek tábláin alkalmazva a díszkötéseken a bársony, taft, ripsz, valamint valamennyi ismert kézimunka (gobelin, kereszt szem, gyöngy stb.), hímzések

alkalmazását. Bőrkötésű könyveknél az ásvány, domborítás, aranyozás alkalmazásával tudok újat, egyedit készíteni megrendelőimnek, igényüknek megfelelően.

Természetesen a mindennapok kötése (folyóiratok, szakdolgozatok) is szép és jó minőségben kerülnek ki a műhelyemből.

Az IPOSZ 2000-ben a Magyar Millennium ezüst plakettel jutalmazott.

Szívesen veszek részt immár 15 éve a Magyar Kézművességért Alapítvány pályázatain. A Honfoglalás kori pályázaton könyveim különdíjjal lettek elismerve.

Koncsánszki Iri

konsanszky@gmail.com

A szakmát a „Kisképző” gimnáziumi éveimben (1954–1958) szerettem meg. Szaktanárom, Fabró József sugárzó személyisége mellett kísérletező alkotómunkái, modellezései, rekonstrukciós könyv- és tárgyrestaurálásai vonzottak. Ezek a határterületek érdekelték később is.

Érettségi után sok mindenbe belekóstoltam. Könyvet restauráltam (Szabó Ervin Könyvtár, MTA, Iparművészeti Múzeum). Meghatározó volt pályám alakulásában a Központi Múzeológiai Technológiai Csoportnál és jogutódjainál eltöltött idő. 1978-ban diplomáztam a Magyar Képzőművészeti Főiskola Múzeumi közgyűjteményi szakán.

Vargabetűvel egy véletlen során kerültem vissza a „Kisképzőbe” tanárként (1981–). Az MRMK-ban amúgy is foglalkoztam oktatással, így nem volt számomra idegen. A tanításban a restaurálási gyakorlatomat jól tudtam kamatoztatni. Önálló művészeti tevékenységet nem folytatok, mindmáig restaurátornak érzem magam. Kreativitásomat a tanításban élem meg. Kollé-

gáimmal együtt a tradicionális könyvkötésben újszerű, kísérletező tendenciát valósítunk meg.

Ars poétikánk, hogy a könyvműves nem csak dekorál, hanem a mű témájához ad valamit saját énjéből is, a könyv tartalmát és szellemét újrafogalmazza, és így próbál ízlést formálni. A hagyományos szortiment könyvkötés határait feszegetjük, kitágítjuk, mert ez a fogalom számunkra nemcsak a dús aranyozást jelenti. Megőrizzük a szakma örökül ránk hagyott értékeit, technikai történeti különlegességeit (fűzőmódok, oromszegő varrás típusok, levéltári kopert kötések, ikerszerkezetek stb.). Ezek ma már kuriózzumnak tűnnek. A mi szakosztályunknak szinte „küldetése” ezeknek a értékeknek megőrzése és továbbgondolása.

Jól tudjuk, hogy nem a tömegízlést szolgáljuk, de nem is ez a feladatunk.

Tanítványaimnak útravalóul – jó alapozás nélkül nincs szakmai kiteljesedés!

Lőrincz István

lorincz@anyrt.hu

1977-ben érettségiztem a debreceni Mechwart András gépipari szakközépiskolában. Egyéves műszaki ügyintézői kiterés után kerültem az Alföldi Nyomdába mint könyvkötő műszaki gyakornok. Először néhány évig a beasztó gépen dolgoztam mint gépvezető.

A katonaság után az akkor csúcstechnológiának számító Cameron-Sheridan gépsor kötészetire kerültem. Ekkor ofset gépmesteri vizsgát tettem, és utána a Cameronon először gépmesterként, majd az egész gépsor vezető gépmestereként dolgoztam, egészen a gépsor teljes leállításáig.

Utána visszakerültem a kötészetre mint műszakvezető, 2001 óta kötészeti üzemvezető helyettes, 2009-től pedig az egész kötészet vezetője lettem.

Az ilyen jellegű munka, a termelés-szervezés, -irányítás, az emberekkel való kapcsolat komoly feladatokat ad. Mivel már évtizedek óta az Alföldiben dolgozom, tevékeny résztvevője lehettem

a kötészeti géppark szinte teljes kicserélődésének. A gépek egyre modernebbek, hatékonyabban, és ez számomra azt mutatja, hogy a nyomdászatnak – ezen belül a könyvkötészetnek – még van jövője.

Pályafutásom során az Alföldi Nyomdában – melynek többek között egyik nagy erénye a hagyományok őrzése – sok idősebb és fiatalabb, a szakmában elismert kollégával volt és van alkalmam együtt dolgozni. Példaképként nehéz lenne egyet is kiemelni.

A fiataloknak azt üzenném, ne csak munkának, hanem valóban hivatásnak tekintsék ezt a gyönyörű, szerethető szakmát. Tegyenek meg mindent, hogy a könyvkötés, a „könyv” megmaradjon. A szakma szeretetét tovább kell vinni, mert ugyanis „aki nem szeret, az nem is tud dolgozni”.

Pogány Zoltán

pogany.zoltan@kaposvarinyomda.hu

1972-ben érettségiztem a bonyhádi Petőfi Sándor Gimnáziumban. Az érettségi megszerzését követően a Somogy Megyei Nyomdaipari Vállalathoz kerültem gépmester ipari tanulónak. A nyomda ösztöndíjasaként 1973-ban felvételt nyertem a Könnyűipari Műszaki Főiskola nyomtató-kikészítő szakára. 1976-ban államvizsgát tettem, Könnyűipari Műszaki Főiskola, Könnyűipari Gazdasági Szaküzemmérnök diplomát szereztem, majd szeptember 1. napjától munkaviszonyt létesítettem üzemmérnöki beosztásban. A katonai szolgálat teljesítését követően 1979. szeptember 1-jétől a magasnyomó gépterem művezetőjeként dolgoztam, később a kötészet művezetői feladatait is rám bízta.

1985-től a vállalat kereskedelmi vezetőjévé nevezték ki, majd 1986-tól a nyomda főmérnöke lettem. 1998. augusztus 1-jétől a Kaposvári Nyomdaipari Kft. ügyvezető igazgatója vagyok. Lényegében egy cégnél dolgozom 1973 óta, de folyamatosan változó feladatokkal.

A cég a rendszerváltást követően a könyvgyártás felé fordult, így én is erősebben kezd-

tem a kötészetre koncentrálni, ezért a Kaposvári Nyomdával együtt fordultam a postpress felé.

A nyomdaiparban eltöltött évtizedek alatt végigéltem, hogyan válik egy cég a vegyes nyomtatványok és a rengeteg kézi munka felől egy könyvgyártó üzemmé.

A szakma múltja mindenki előtt ismert, a jövője pedig a folyamatos és dinamikus változás.

Sok jó és lelkiismeretes szakembert ismertem meg, akik egy élet munkájával segítették a hazai nyomdászat fejlődését.

Amit továbbadnék a következő nyomdászgenerációnak, az a megrendelők és a munka iránti alázat. A technológiai változások tekintetében a fiatalok tudják, hogy mi a kor követelménye.

Urbán János

kemenyfum@kemenyfum.hu

Az Egressy Gábor szakközépiskolában elektronikai műszerészként végeztem 1984-ben. Pályámat az Orionban kezdtem, de mivel megnősültem, közelebbi munkahelyet keresve kerültem a Dabasi Nyomdába, karbantartó műszerészként 1989-ben.

1992-től a Keményfém Kft.-nél dolgozom. A cég tevékenységi körébe tartozik a postpress-berendezések forgalmazása és szervizelése. Naponta foglalkozom én is ezekkel a gépekkel.

A nyomdaipar folyamatos technológiai változást él meg, főként az elektronika terén. A számítógép térhódítása itt is könnyíti és gyorsítja a munkát. A postpress gépeiben is jellemző az elektronika szerepének növekedése. A szerviz oldaláról is más jellegű tudás válik fontossá. A napi munka során a magasabb szintű műszaki tudást igénylő problémák megoldása jelenti a kihívást számomra. A különböző gyártók gépei olyan specifikusak, hogy állandó továbbképzésre van szükség és mindemellett a nyelvismeret is fontos. Az az idő már elmúlt, hogy valaki polihisztor legyen a nyomdaiparban, ezért kell szakterületet választani, vagy akár márkát is, amivel foglalkozni akarunk.

Reterics Józsefné

avaloni@avaloni.hu

1967-ben kerültem a Kisipari Termelőszövetkezetbe (KTSZ) könyvkötő szakmunkásként. A szövetkezet telephelyén eltöltött három év szakmai gyakorlat alatt elsajátítottam a hagyományos könyvkötészetet, melyet mai is szívesen csinállok az Avaloni Nyomdában.

A könyv szeretetét a családomból hoztam. Az anyai nagypapám író volt (Szentiványi Jenő), ezért a családban mindenkivel megszeretteték az olvasást és a könyv tiszteletét.

Az eltelt negyven év során több nyomdában dolgoztam, és az újabb és újabb termékek újabb és újabb ismereteket kívántak. Például a tanulóéveim alatt a ragasztókötés még gyerekcipőben járt, mára talán a szakmámban ez a terület fejlődött a legnagyobbra. Így megszereztem a technikai vizsgát a szakmai továbbjutás miatt.

Pályafutásom során a Kossuth Nyomdában eltöltött évek nagyon meghatározóak voltak, mivel a kisüzemi termelésből átléptem a nehéz, de érdekes nagyüzemi termelésbe.

A szakma jövőjével kapcsolatban nem vagyok derűlátó. Hiába van a modern és fejlett technológia, ha nincs szakmai képzés a fiatalok részére. Én úgy gondolom, hogy egy szakmát nem lehet egy év alatt megtanulni, de talán még az a három év sem elegendő csak a szakma alapjainak a megtanulásához, amit annak idején tanítottak. Azokkal a szakmunkásismeretekkel akkor is, és ma is el lehet, el lehetett helyezkedni. A mai rendszerben a fiatalok minimális tudással és gyakorlattal indulnak neki a pályának, ha van egyáltalán erre a szakmára jelentkező tanuló. A másik problémát abban látom, hogy igazából olyan szakember sincs, aki a szakmát megtanítaná a fiataloknak.

Itt szeretném megemlíteni kedves mesteremet, Kökény Józsi bácsit, aki a szakmára megtanított. Ő úgy bocsátott minket utunkra, hogy bárhol fogunk dolgozni, járjunk nyitott szemmel és mindig tanuljunk, fejlődjünk, mert ez a szakma az alapok megtanulása után a gyakorlat-

ban fejleszthető tovább és sajátítható el igazán. A szakma szeretete és a könyv tisztelete elengedhetetlen a postpress területén dolgozó embernek. A jó és eredményes munka is ennek a hitvallásnak a gyümölcse.

Szalai Sándor

szalai_s@freemail.hu

1965-ben kezdtem könyvkötőnek tanulni. Különös érzés ugyanott tanítani, ahol valamikor én is tanultam. Szívesen nézegetem a tablókat! A feliratok „SÁGVÁRI...”, „TÓTFALUSI...”, „KLAUZÁL...” szavakkal kezdődnek. Az iskola megnevezésének többi részében Tanintézet, Tanulóintézet, Szakiskola, Szakközépiskola stb. szavak találhatóak. Arra a tablóra vagyok a legbüszkébb, amelyik a tanári falán van. Ez az egyetlen a sok közül, ahol a tanulók között szerepelek.

Az első munkahelyem a Franklin Nyomda volt (könyvkötőtanuló 3. év, majd könyvkötő).

A KFKI házi nyomdájában a kézi könyvkötést gyakoroltam.

A Kossuth Nyomdában technológusként a nagyüzemi könyvgyártást ismerhettem meg. Részt vettem több korszerű könyvkötészeti gép üzembe helyezésén.

Megbízott telepvezetőként meg kellett ismerkednem azokkal a feladatokkal, amelyek szükségesek a nyomda, ezen belül a könyvkötészet működtetéséhez (karbantartás, fűtés, kapcsolattartás a többi üzemmóddal stb.). Közben óraadóként tanítottam a „Tótfalusiban” és technológiai tervezőként részt vettem az akkori új Tannyomda létrehozásában.

Az SKV-nál fejlesztőmérőként, majd műszaki vezetőként dolgoztam. Amire büszke vagyok, hogy folyamatos munkaviszonnyal rendelkezem, és mindenhova hívtak! A „Tótfalusiba” főiskolai osztálytársam, az iskola akkori igazgatóhelyettese, Tóth György megkeresésével kerültem. Több szakmai cikkem jelent meg, készítettem oktatási füzeteket, és írtam két nyomdaipari szakkönyvet.

Tóth György

tothgy50@freemail.hu

A Ságvári Endre Nyomdaipari Szakmunkásképző Iskolába jelentkeztem. Pályaválasztásom a könyvkötőszakmára esett. Fél évet a tanműhelyben töltöttem, ahol a szakoktatóim maximális igényességgel megtanítottak a kézi könyvkötőszakma szeretetére és alapjaira.

Tisztelettel gondolok rájuk: Katona Ferenc, Reiter Ferenc, Vén Lajos.

Három fordulópontra volt a szakmai életemben: Az Akadémia Nyomda könyvkötője lettem. 1968 óta PNYME tagja vagyok.

1972 tavaszán rám talált az új feladat. Volt iskolám igazgatója, Tarjányi György felajánlotta a könyvkötőtanulók oktatását. Örömmel elvállaltam az ifjú nemzedék oktatását. Itt nagy szeretettel gondolok id. Kocsis Bertalanra, aki nemcsak a szakmaszeretetével mutatott példát, hanem a folyamatos új szakmai ismeretek megszerzésére is inspirált. Három diplomát szereztem. Huszonnégy évet tanítottam és vezettem a szakmai oktatást, mint műszaki igazgató helyettes. Folyamatosan, alkotóan részt vettem a könyvkötő szakmai oktatás középfokú dokumentumainak elkészítésében.

1996-tól a Pénzjegynyomda könyvkötő üzemének vezetője lettem. Szerencsésnek tartom magam, hogy az ország egyik legjobban felszerelt, nagy múltú, különleges termékeket előállító nyomdájában dolgozhattam nyugdíjba vonulásomig.

A szakmai pályám folyamán a könyvkötőszakma, a kézi könyvkötéstől az automata könyvkötő gépsorokig, melyek számítógépekkel vezéreltek, nagy fejlődésen ment keresztül.

A következő nyomdászgenerációnak szeretném elmondani, hogy a szakma iránti szeretetet, alázatot, tiszteletet, elkötelezettséget, a tudásvágyat, tenni akarást ne engedjék ki a látóköriükből.